

มหัศจรรย์ ๑,๐๐๐ วันแรกแห่งชีวิต
สร้างคน สร้างชีวิต สร้างชาติ

หลักการและแนวทางการขับเคลื่อน โครงการมหัศจรรย์ ๑,๐๐๐ วันแรกแห่งชีวิต

นายแพทย์ ยุทธนา พูนพานิช

ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ

มหัศจรรย์ ๑,๐๐๐ วันแรกแห่งชีวิต เฉลิมพระเกียรติ ฯ

ผลการสำรวจระดับสติปัญญา
นักเรียนชั้น ป.1
กรมสุขภาพจิต ปี 2559

- IQ เฉลี่ย = 98.23 (ค่ามาตรฐานสากล IQ = 100)
- IQ น้อยกว่า 90 = 31.81 % (ไม่ควรเกิน 25 %)
- IQ น้อยกว่า 70 = 5.8% (ไม่ควรเกิน 2.5 %)
- EQ ระดับปกติขึ้นไป = 77%
- EQ ควรได้รับการพัฒนา = 23%

“ เด็กเกิดน้อย ด้อยคุณภาพ ”

นพ.วชิระ เพ็งจันทร์ อธิบายว่า
“ เรื่องคุณภาพเด็กเกิดใหม่ แม้ว่า ไทย
จะทำได้ดีในเรื่องการลดอัตราการเสียชีวิต
ของทารกหลังคลอดคือ ต่ำกว่า 10 ต่อแสน
การเกิดมีชีพ หรือตายไม่ถึง 1% แต่ในเรื่อง
คุณภาพนั้น ยังไม่ดีเท่าที่ควร

เพราะยังพบว่า น้ำหนักทารกแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม สูงถึงร้อยละ 10.4
การกินนมแม่อย่างเดียวยาวนาน 6 เดือน มีเพียงร้อยละ 23.9 พัฒนาการล่าช้า ปี
2555 พบถึงร้อยละ 30 และปัญหาการเจริญเติบโตที่พบทั้ง ผอม เตี้ยและอ้วน
จากภาวะโภชนาการและการขาดการออกกำลังกาย ”

การพัฒนาเด็กปฐมวัย 0-6 ปีบริบูรณ์

พัฒนา พัฒนา พัฒนา พัฒนา
ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา

เด็กดี มีคุณภาพ มีความสุข

ร่างกาย

มีการเจริญเติบโตตามวัย สุขภาพ
แข็งแรง ใช้วัยวะได้อย่างประสาน
สัมพันธ์กัน

อารมณ์

มีความสุขและแสดงออกทาง
อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

สังคม

มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล
และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้
อย่างเหมาะสม

การพัฒนา
เด็ก 4 ด้าน

สติปัญญา

มีการสื่อความหมาย
ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
และสนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

แผนพัฒนาสติปัญญา (IQ & EQ) เด็กปฐมวัย 0 - 6 ปี

โครงการหัตถ์จรรยา
1,000 วันแรกแห่งชีวิต

ตั้งแต่ปฏิสนธิ-คลอด
จนถึงอายุ 2 ปีบริบูรณ์
(1,000 วัน)

โครงการหนูน้อย
อัจฉริยะ & แสหนดี

ตั้งแต่อายุ 2 ปี
จนถึง 6 ปีบริบูรณ์
(1,825 วัน)

เด็กดี
มีคุณภาพ
มีความสุข

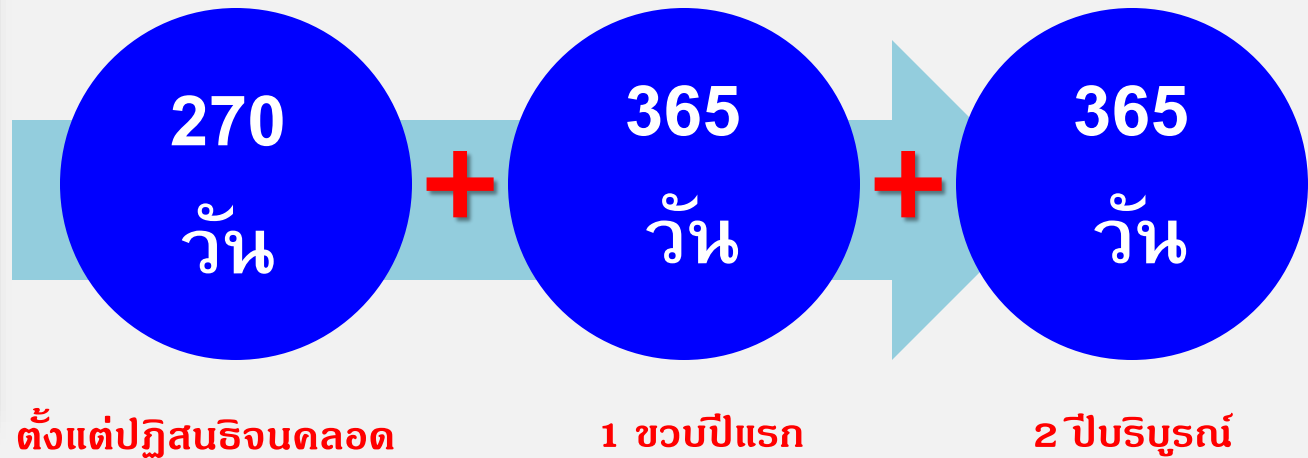

เด็กดี มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นอกเห็นใจและเข้าใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

มีคุณภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหา คิดเป็น ทำเป็น สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

มีความสุข มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เชื่อมมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้งพึงพอใจในชีวิต มองโลกในแง่ดี และพอใจในสิ่งที่มีตนมีอยู่

มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต

“หน้าที่ของพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
ต้องทำใน 1,000 วันแรกของชีวิต”

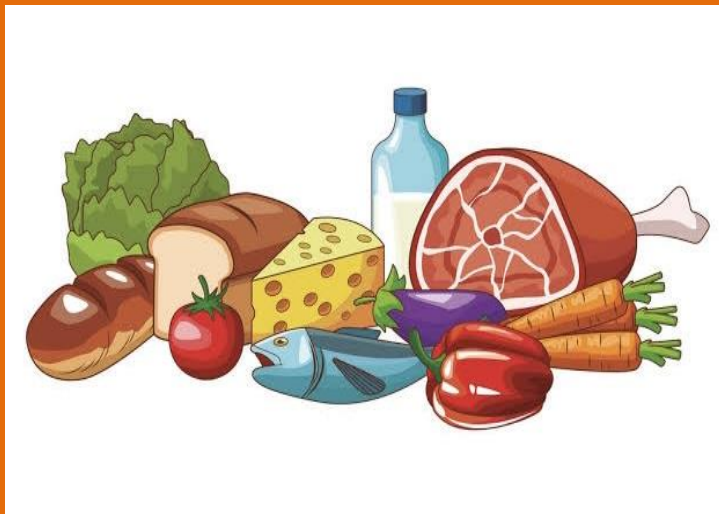
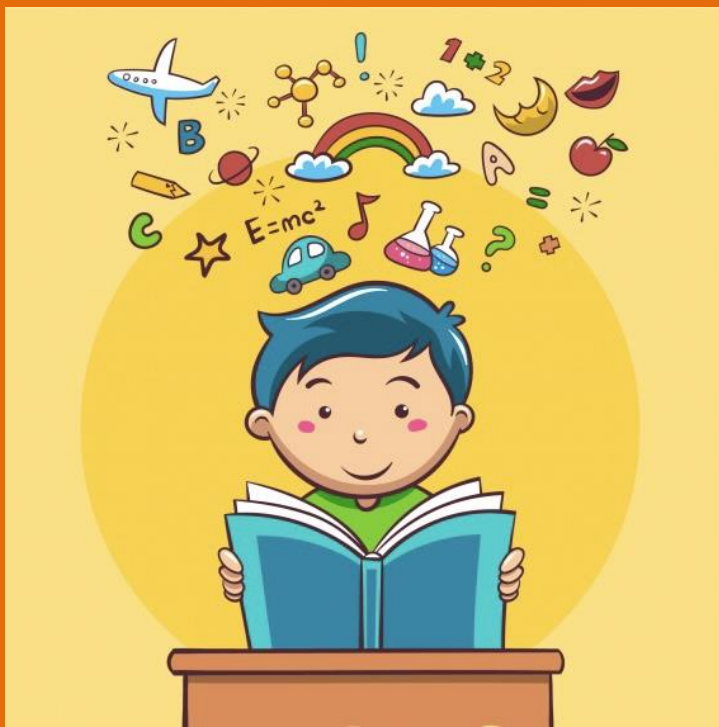
ความสำคัญของ 1,000 วันแรกของชีวิต

1. สมองเจริญเติบโตและพัฒนาเร็วมาก
2. ร่างกายเจริญเติบโตเร็วมาก
3. แม่รู้สึกอย่างไร...ลูกรู้สึกอย่างนั้น
4. รับรู้และเรียนรู้ตั้งแต่ในครรภ์มารดา
5. ความไว้วางใจและความผูกพันจะเกิดขึ้น
ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ภายใน 1 ปีแรก

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา IQ & EQ ของลูก

1. พันธุกรรม
2. อาหารและโภชนาการ
3. สภาพแวดล้อม
 - 3.1 ครอบครัว
 - 3.2 การอบรมเลี้ยงดู
 - 3.3 สังคมและชุมชน
 - 3.4 การศึกษา
 - 3.5 อื่น ๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อ IQ

นมแม่

เพิ่ม
3.5 จุด

ขาดไอโอดีน

ลดลง
12-13.5 จุด

ขาดธาตุเหล็ก

ลดลง
5-10 จุด

**เตี้ย
และกระดูก**

ลดลง
3-10 จุด

แม่กินอะไร...
ลูกกินอย่างนั้น

... โปรตีน โฟเลต เหล็ก แคลเซียม
ไอโอดีน วิตามิน...

ทารกแรกเกิด มีน้ำหนัก
น้อยกว่า **2,500** กรัม
(Low Birth Weight : LBW)

ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย (องค์การอนามัยโลก)
หมายถึง ทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิด น้อยกว่า 2,500 กรัม
โดยไม่คำนึงถึงอายุครรภ์

- นมจืด... 90 วัน 90 กล่อง
- นมจืด วันละ 1 กล่องจนตลอด

-นมจืดวันละ 1 กล่อง...จนคลอด
-วันละ 2 กล่อง ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 20
หรือเริ่มไตรมาสที่ 3

1. หญิงตั้งครรภ์ที่มีฐานะยากจน
2. หญิงตั้งครรภ์ที่เคยคลอดบุตร LBW
3. หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี
4. หญิงตั้งครรภ์ที่มีค่า BMI น้อยกว่า 18.5 กก./ม.2
5. หญิงตั้งครรภ์ที่น้ำหนักไม่ขึ้นตามเกณฑ์

วัตถุประสงค์

1

เพื่อพัฒนาระบบการดูแลสตรีตั้งครรภ์และเด็กแรกเกิด - 2 ปี
ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2

เพื่อส่งเสริมครอบครัวและชุมชนให้ความสำคัญกับการดูแล
และเอาใจใส่ต่อสตรีตั้งครรภ์และเด็กอายุ 0 - 2 ปี รวมทั้งการ
สร้างความผูกพันระหว่างเด็ก ครอบครัวและชุมชน

3

เพื่อสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการเพิ่ม
ศักยภาพของครอบครัวในการดูแลสตรีตั้งครรภ์และเด็ก 0- 2 ปี
ด้วยการร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับครอบครัว

4

เพื่อสร้างโอกาสการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการ
เพิ่มการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กแรกเกิด - 2 ปี

สิทธิขั้นพื้นฐาน 4 ประการ

- 1.สิทธิที่จะมีชีวิตรอด – การดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีสันติภาพ ความปลอดภัย
- 2.สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา – มีครอบครัวที่อบอุ่น การศึกษาที่ดี มีโภชนาการที่เหมาะสม
- 3.สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง - รอดพ้นจากการทำร้าย การล่วงละเมิด การละเลย การนำไปขาย การใช้แรงงานเด็ก และอื่น ๆ
- 4.สิทธิในการมีส่วนร่วม – การแสดงความคิดเห็น แสดงออก มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบกับตนเอง

โอกาสที่เท่าเทียม
เด็กก็ต่อเด็ก

... พวกเขาต้องได้รับ สิทธิขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะ เป็นโภชนาการที่ดี
การเลี้ยงดูที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ และการสนับสนุนที่เท่าเทียม
... เราไม่ควรปล่อยให้เด็กคนไหนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง และหันมาช่วยกัน
ทำให้เด็กทุกคนในสังคมมี...โอกาสที่เท่าเทียมกัน

“ เราจะเดินไปข้างหน้าด้วยกัน
...โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ”

วัตถุประสงค์

1 เพื่อพัฒนาระบบการดูแลสตรีตั้งครรภ์ เด็กแรกเกิด - 2 ปี ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2 เพื่อส่งเสริมครอบครัวและชุมชนให้ความสำคัญกับการดูแลและเอาใจใส่ต่อสตรีตั้งครรภ์และเด็กอายุ 0 - 2 ปี รวมทั้งการสร้างความผูกพันระหว่างเด็ก ครอบครัวและชุมชน

3 เพื่อสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ในการเพิ่มศักยภาพของครอบครัวในการดูแลสตรีตั้งครรภ์ และเด็ก 0- 2 ปี ด้วยการร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับครอบครัว

4 เพื่อสร้างโอกาสการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการเพิ่มการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กแรกเกิด - 2 ปี

ผลลัพธ์

เด็กของชุมชน

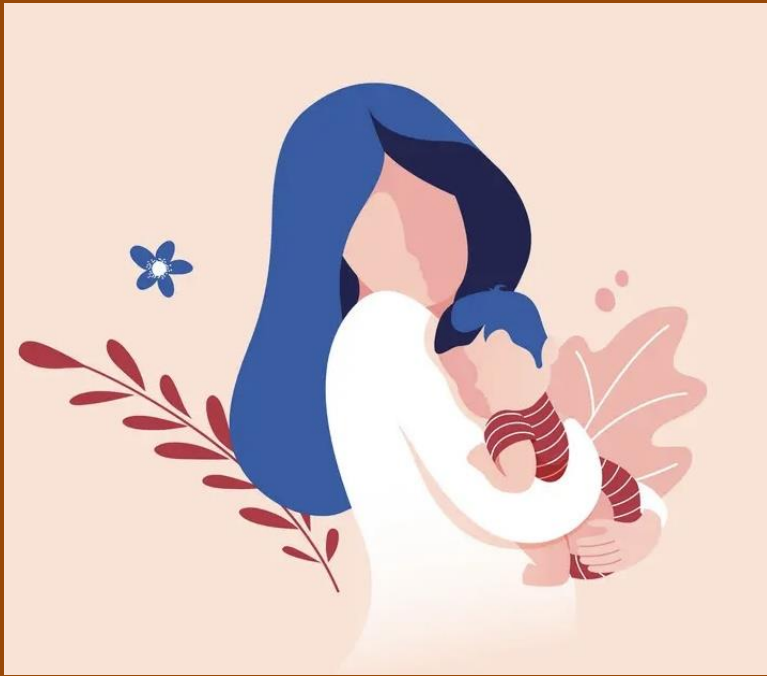
เด็กอายุ 2 ปี
มีร่างกายสมบูรณ์
แข็งแรงและเป็น
“เด็กดี มีคุณภาพ
มีความสุข”

ผลลัพธ์คือ เด็กอายุ 2 ปี ที่มีความสมบูรณ์ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้กับชุมชน ดังนี้

- 1 เด็กสูงดี สมส่วน
 - ดช.สูงไม่ต่ำกว่า 82.5 ซม. น้ำหนัก ไม่ต่ำกว่า 10.5 กก.
 - ดญ.สูงไม่ต่ำกว่า 81.0 ซม. น้ำหนัก ไม่ต่ำกว่า 9.5 กก.
- 2 เด็กมีฟันอย่างน้อย 12 ซี่ ฟันน้ำนมไม่ผุ
- 3 ได้รับวัคซีนครบถ้วนตามที่กำหนด
- 4 ไม่เป็นโรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก
- 5 เด็กมีพัฒนาการสมวัย
 - การเคลื่อนไหว : วิ่ง & กระโดด 2 ขาได้ ถอดชุดเองได้ ตักข้าวกินเองได้
 - การพูด : พูด 2 คำที่มีความหมายได้ บอกความต้องการได้ บอกอุจจาระได้
 - การมีวินัย : เล่นแล้วเก็บของตัวเองได้

เป้าหมาย : เด็กดี มีคุณภาพ มีความสุข

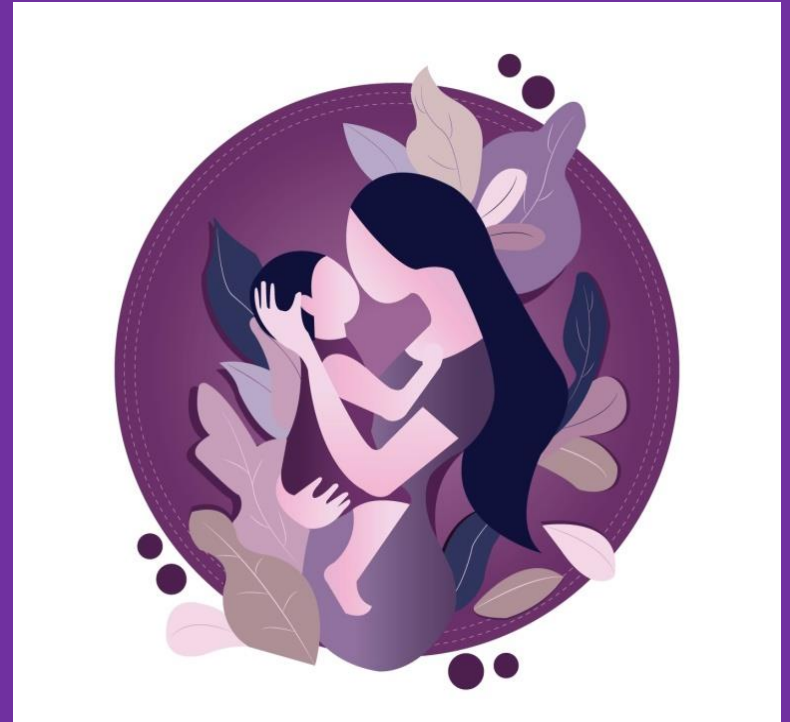

หลักการ...

มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต

1. ให้ความสำคัญกับแม่และเด็ก (Mother & Child Oriented)
2. ครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน (Family & Community Based)
3. การดูแลระดับบุคคลและครอบครัว (Individual & Family Care)
4. แม่มีคุณภาพ ครอบครัวคุณภาพ เด็กมีคุณภาพ

- Mother & Child Oriented
- Mother & Child Focused
- Mother & Child Centered

มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต ไม่ได้ทำเพื่อแก้ตัวชีวิต

...หากแต่ทำทุกอย่างเพื่อแม่และเด็ก

มอบสิ่งที่ดีที่สุดให้กับแม่และเด็ก

การใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน

(Family and Community based)

ทีมพัฒนาเด็กและครอบครัว

(Child and Family care Team : CFT)

การเยี่ยมบ้านสตรีตั้งครรภ์ เด็กและครอบครัว

- ให้ความสำคัญกับแม่และเด็ก
- พัฒนาศักยภาพของครอบครัวในการเลี้ยงดูเด็ก
- สร้างความผูกพันระหว่างเด็ก ครอบครัว & ชุมชน

การดูแลระดับบุคคล (Individual care)

- การดูแลสตรีรายบุคคล ตั้งแต่มาฝากครรภ์ครั้งแรก จนกระทั่งคลอด และดูแลทารกต่อเนื่องตั้งแต่แรกคลอดจนครบ 2 ปีบริบูรณ์
- เป็นการดูแลที่จัดให้เฉพาะตัวบุคคลและครอบครัว
- เป็นการดูแลองค์รวม ด้วยการประเมินกาย จิต สังคม เพื่อค้นหาปัญหา และวางแผนแก้ไขปัญหาด้วย Care plan

ทิศทางการดูแลสตรีตั้งครรภ์และทารก

“ ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย ”

“ แม่มีคุณภาพ ทารกแรกเกิดมีคุณภาพ ”

มหัศจรรย์ 1,000 วัน
แรกแห่งชีวิต

“ แม่มีคุณภาพ ครอบครัวคุณภาพ เด็กมีคุณภาพ ”

แม่มีคุณภาพ (Quality Mother)

1. มีสุขภาพดี ไม่มีโรคประจำตัวหรือ มีแต่ดูแลและจัดการได้
2. มีความรู้ในการดูแลการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัยจนกระทั่งคลอด
3. มีความรู้ในการกระตุ้นสมองและพัฒนาการของทารกในครรภ์
4. มีความพร้อมที่จะเลี้ยงดูลูกด้วยตนเองอย่างน้อย 3 ปี

ครอบครัวคุณภาพ ครอบครัวเข้มแข็ง

มีความพร้อม 4 ด้าน

1. มีความพร้อมด้านการเงิน
2. มีที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมดี
3. มีความรู้ในการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง
4. มีสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

เส้นทางชีวิต (Life course approach : LCA)

1. ระยะก่อนการตั้งครรภ์

2. ระยะตั้งครรภ์

3. ระยะคลอด

4. ระยะแรกเกิด - 6 เดือน

5. ระยะ 6 - 12 เดือน

6. ระยะ 1 - 2 ปี

ลูกในท้องขาดโฟลิก จะเกิดความพิการแต่กำเนิด

1. โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด
2. โรคหลอดประสาทไม่ปิด
3. ปากแหว่งเพดานโหว่
4. แขนขาพิการแต่กำเนิด
5. กลุ่มอาการ Down syndrome

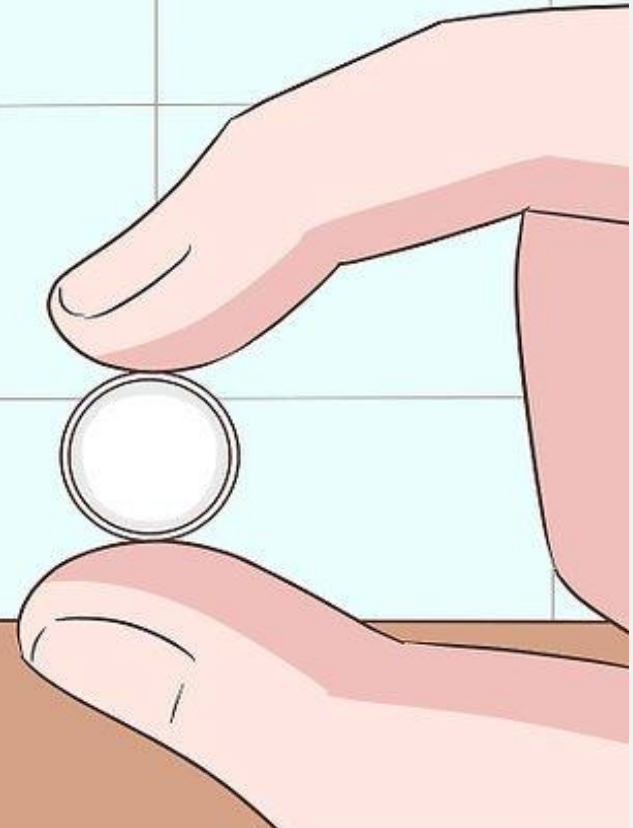
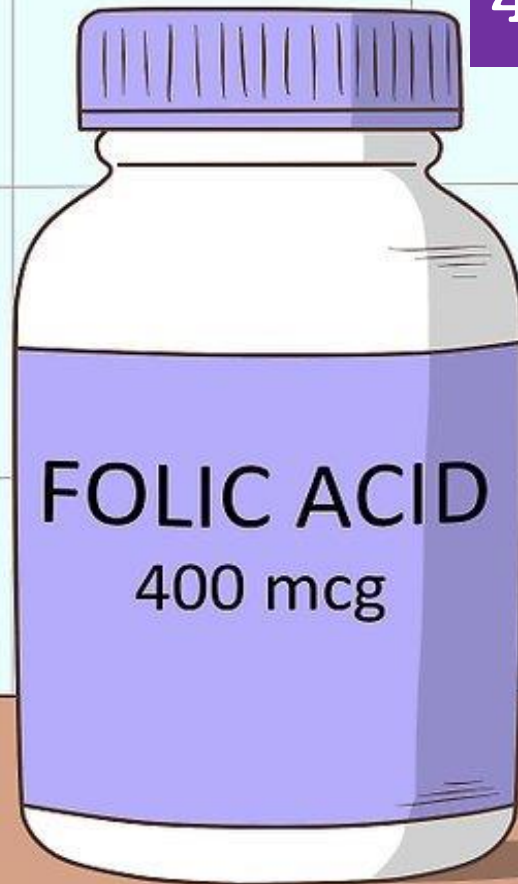

โฟลิก...สำหรับคนท้อง ควรเริ่ม

ตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ ควรทานโฟลิก วันละ 400 ไมโครกรัม
อย่างน้อย 12 สัปดาห์ก่อนตั้งครรภ์ และสามารถทานได้ต่อเนื่อง
ขณะตั้งครรภ์ เพราะร่างกายคนท้องต้องการโฟลิกมากขึ้น และ
ช่วงหลังคลอด เมื่อให้นมบุตรก็ยังคงเสริมโฟลิกต่อด้วยเช่นกัน

ขนาดที่แนะนำ (Recommended dose)

400 ไมโครกรัมต่อวัน

ยาเม็ด Triferdine 1 เม็ด

- ไอโอดีน 150 ไมโครกรัม
- ธาตุเหล็ก 60 มิลลิกรัม
- กรดโฟลิก 400 ไมโครกรัม

ทารกแรกเกิดคุณภาพ (Quality newborn)

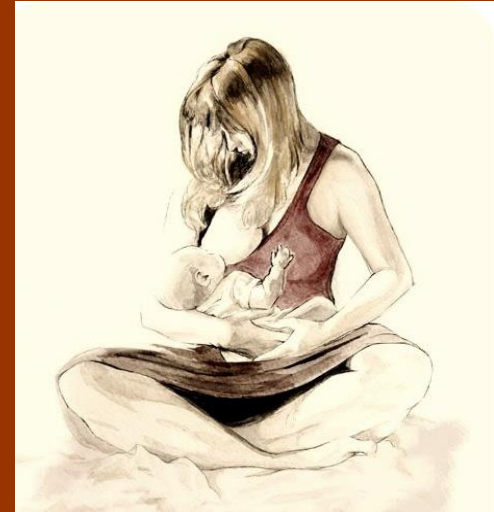

1. ทารกคลอดครบกำหนด (Term pregnancy)
2. น้ำหนักแรกคลอดไม่น้อยกว่า 2,500 กรัม (Low Birth Weight)
3. ไม่มีภาวะขาดออกซิเจนในทารกแรกคลอด (Birth Asphyxia)
4. ไม่มีความพิการแต่กำเนิด (Congenital anomalies)
5. ไม่มีภาวะพร่องไทรอยด์ฮอร์โมนแต่กำเนิด

(Congenital Hypothyroidism)

ทารกอายุ 6 เดือนคุณภาพ

1. ทารกกินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน
2. ร่างกายมีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์
3. ทารกมีพัฒนาการตามวัยทุกด้าน
4. ทารกได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามกำหนด
5. พ่อแม่เป็นผู้เลี้ยงดูตลอด 6 เดือน

เด็กอายุ 1 ขวบคุณภาพ (Quality Infant)

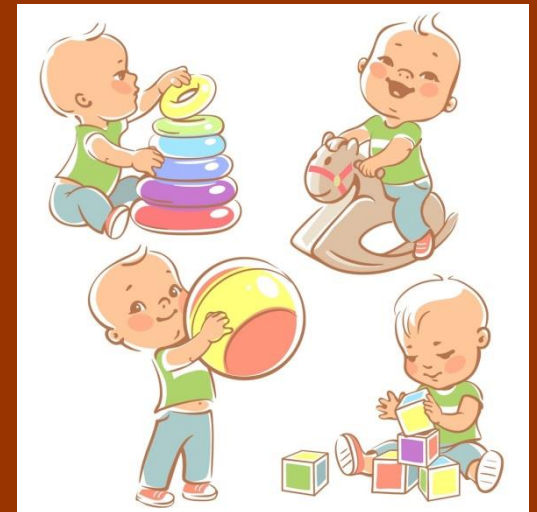
- 1.เด็กกินอาหารตามวัยตามหลักโภชนาการ
- 2.เด็กมีการเจริญเติบโตทางร่างกายตามเกณฑ์
- 3.เด็กมีพัฒนาการสมวัยครบทุกด้าน
- 4.เด็กได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามที่กำหนด
- 5.เด็กไม่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก
- 6.เด็กได้รับการดูแลสุขภาพฟันและช่องปาก
- 7.เด็กมีความไว้วางใจและความผูกพันกับพ่อแม่

All rights reserved.(Yuttana Poonpanich)

เด็กอายุ 2 ขวบคุณภาพ (Quality Toddler)

1. เด็กมีการเจริญเติบโตทางร่างกายตามเกณฑ์
2. เด็กมีพัฒนาการสมวัยครบทุกด้าน
3. เด็กได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามที่กำหนด
4. เด็กไม่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก
5. เด็กมีฟันครบถ้วนและสุขภาพฟันดี
6. เด็กมีความไว้วางใจ และมีความผูกพันกับ
พ่อแม่และครอบครัว

กลไก เครื่องมือ กิจกรรม

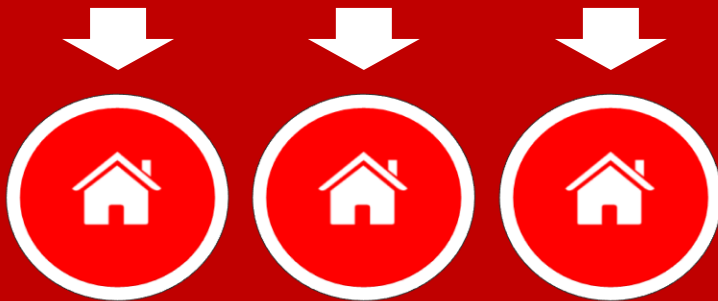
กลไก

เครื่องมือ

ทีมพัฒนาเด็กและครอบครัว

Child and Family care Team : CFT

- CFT จังหวัด
- CFT อำเภอ
- CFT ตำบล/หมู่บ้าน

1. การดูแลแบบองค์รวม
2. จิตประภัสสรตั้งแต่นอน
อยู่ในครรภ์
3. การเลี้ยงลูก ด้วยวิธี
“กิน กอด เล่น เล่า”

กิจกรรม

1. กิจกรรมทางสุขภาพ
2. กิจกรรมทางสังคม

ดอกไม้มหัศจรรย์

ทีมพัฒนาเด็กและครอบครัว (Child & Family care Team: CFT)

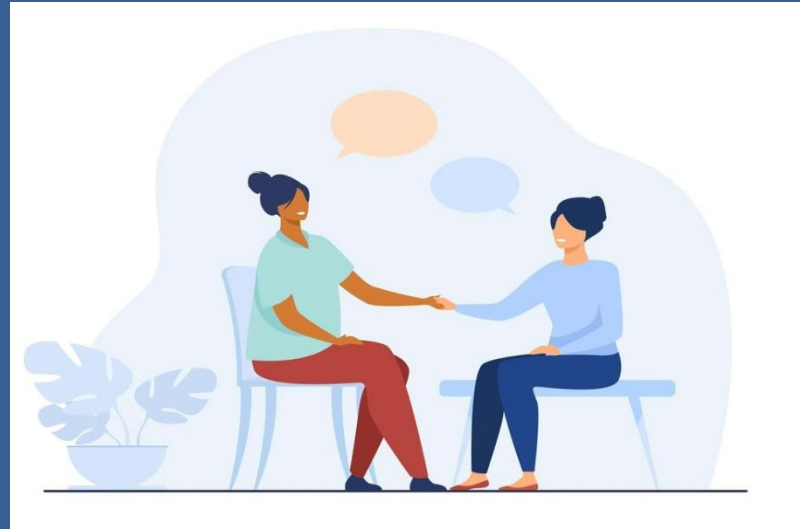

การเยี่ยมบ้าน 5 สิ่งที่ต้องเกิดขึ้น

1. การให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดี
2. การประเมินกายจิตสังคมและหาแนวทางแก้ไข
3. ติดตามความก้าวหน้าในการตั้งดรกร์ และคำแนะนำในการปฏิบัติตัว
4. แนะนำกิจกรรมจิตประภัสสร
5. ร่วมกิจกรรม กิน กอด เล่น เล่า ร้อง(เพลง)

การเยี่ยมบ้านที่มีคุณภาพ ...เพื่อสร้างความไว้วางใจ

- การเยี่ยมบ้านบ่อย ๆ สม่ำเสมอและต่อเนื่อง แสดงความตั้งใจจริงใจ เอาใจใส่ (Caring) เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) และกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา

ทีม CFT

“ ปัญหาที่อยากแก้
ความดีที่อยากทำ ”

- กลุ่มคนที่มาจากหลายภาคส่วน มาทำงานร่วมกัน เพราะเห็นปัญหาร่วมกัน ปัญหาเดียวกัน ร่วมระดมสมอง เพื่อ...ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนา ให้ครอบครัวมีศักยภาพที่เข้มแข็ง สามารถดูแลหญิงตั้งครรภ์และเด็กได้
- ความมหัศจรรย์เกิดจากการลงมือทำของทีม CFT ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต...เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและครอบครัว

ทีม CFT

...เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

- ทีม CFT ต้องใช้เครื่องมือที่เรียกว่า การดูแลองค์รวม ด้วยการประเมินกาย จิต สังคม ของหญิงตั้งครรภ์ และครอบครัว เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจ...กับปัญหาที่เกิดขึ้น
- การเยี่ยมบ้านจะทำให้...เข้าใจปัญหา และความต้องการของหญิงตั้งครรภ์ ทั้งยังเป็นการ...เข้าถึงครอบครัว และเกิดความร่วมมือ
- Care plan ก็คือ แผนแก้ไขปัญหาของสตรีตั้งครรภ์...พัฒนาศักยภาพของครอบครัว ให้เข้มแข็ง เพื่อจะดูแลเด็กให้ดีที่สุด

บทบาทและหน้าที่ของทีม CFT ตำบล

1. ขับเคลื่อนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการหัตถ์จรรยาพื้นวัน
2. เยี่ยมบ้านให้กำลังใจสตรีตั้งครรภ์และครอบครัว อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
3. พัฒนาศักยภาพของสตรีตั้งครรภ์และครอบครัวให้มีความพร้อมในการเลี้ยงลูกโดยการประเมินกาย จิต สังคมและทำ Care plan
4. ประสานขอความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีตั้งครรภ์และครอบครัว
5. จัดกิจกรรมและสนับสนุนให้ กิน กอด เล่น เล่าเกิดขึ้นจริงกับเด็ก
6. จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกิดประโยชน์กับหญิงตั้งครรภ์และเด็ก และสร้างโอกาสในการพัฒนาเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน

กิจกรรมทางสุขภาพ

- กิจกรรมการดูแลและการบริการด้านสุขภาพของสตรี ตั้งแต่ระยะก่อนการตั้งครรภ์จนถึงคลอด และเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปีบริบูรณ์
- เป็นการยกระดับมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็ก ด้วยการสร้างระบบการดูแลแม่และเด็กที่ดีมีคุณภาพร่วมกัน ในทุกระดับ มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ รพ.สต. รพ.ชุมชน รพท.และรพศ.

กิจกรรมทางสุขภาพ
ทีม CFT ต.โคกมั่งงอย
อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ

กิจกรรมทางสังคม

1. กิจกรรมที่สร้างความเข้มแข็งให้สตรีตั้งครรภ์และครอบครัวในการ
แก้ไขปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจของสตรีตั้งครรภ์และครอบครัว
เป็น การยกระดับคุณภาพชีวิต
2. กิจกรรมที่สร้างความรัก ความอบอุ่นและความผูกพันระหว่างเด็ก
ครอบครัวและชุมชน ได้แก่ กิจกรรมด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี
เพื่อเชื่อมโยงเด็ก ครอบครัวและชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียว
3. กิจกรรมที่สนับสนุนกิจกรรมทางสุขภาพ เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพของแม่
และเด็ก ได้แก่ การจัดตั้งกองทุน การจัดหานมจืด/ไข การรับบริจาค ฯลฯ

กิจกรรมทางสังคม
ทีม CFT ต.แม่จะเรา
อ.แม่ระมาด จ.ตาก

กิจกรรมทางสังคม ทีม CFT ต.ดอนฉิมพลี จ.ฉะเชิงเทรา

การยกระดับ
คุณภาพชีวิต
ทีม CFT ต.อ่าวน้อย
จ.ประจวบคีรีขันธ์

การยกระดับคุณภาพชีวิต ทีม CFT ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

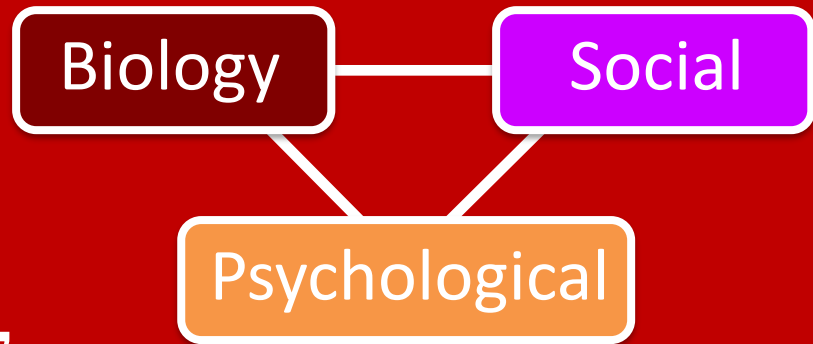

การยกระดับคุณภาพชีวิต ทีม CFT ต.แม่จะเรา อ.แม่ระมาด จ.ตาก

เครื่องมือที่ 1

“ การดูแลแบบองค์รวม ”

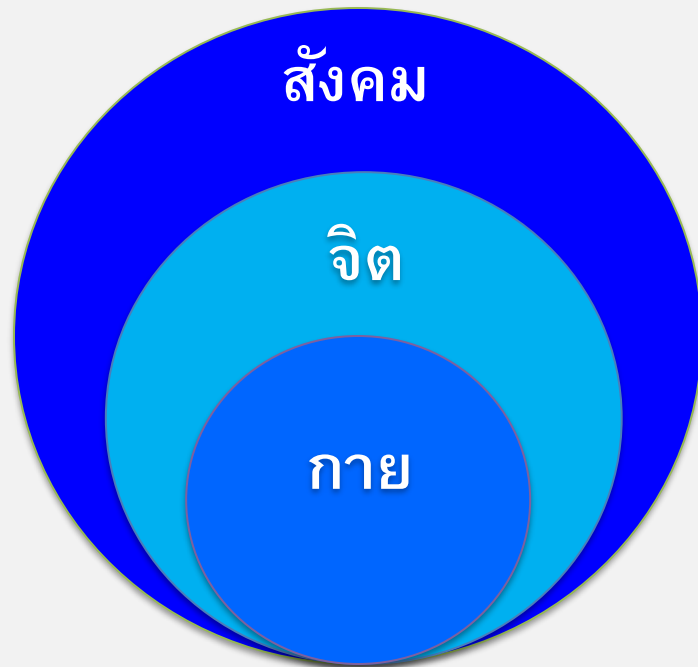
การดูแลบุคคล หรือ การดูแลคน ๆ หนึ่ง ด้วยการดูแลทั้งในด้าน
ร่างกาย จิตใจและสังคม นอกจากนี้ การดูแลแบบองค์รวมยัง
หมายถึง การดูแลบุคคล รวมทั้ง ครอบครัวของเขาและชุมชนที่เขา
อาศัยอยู่ด้วย

การดูแลแบบองค์รวม

การประเมินกาย จิต สังคม
(Bio-psycho-social assessment)

การจัดทำแผนการดูแล
(Care plan)

- 1.แผนการดูแลบุคคล
- 2.แผนการดูแลครอบครัว
- 3.แผนการดูแลชุมชน

มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต

“ การดูแลองค์รวม ”

ทีม CFT

แม่คุณภาพ
ครอบครัวคุณภาพ

เด็ก 2 ปี
มีคุณภาพ

กรณีตัวอย่าง รพ.สต.บุแปบ อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์

- สตรีตั้งครรภ์ อายุ 18 ปี
- การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
- ฐานะยากจน อ่านหนังสือไม่ออก

- หลานสาว ได้นมกล่องจากโรงเรียนเอามาให้คนท้องกินแทน
- คนท้องอ่านหนังสือไม่ออก หลานสาวอ่านให้ฟัง บางคำก็อ่านไม่ออก

จากการประเมินกายจิตสังคม

ปัญหา...ว่าที่คุณแม่คนใหม่ในชุมชน

ระดับบุคคล

ประเมินทางกาย

- แม่ตั้งครรภ์วัยรุ่น ทารกแรกคลอดอาจมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม
- ผอม ค่า BMI ก่อนตั้งครรภ์ 16.6 (ค่าปกติ 18 .5)
- ครรภ์เล็กกว่าเกณฑ์

ประเมินทางจิตสังคม

- เครียด เพราะตายายทะเลาะกัน เรื่องไม่มีเงินเลี้ยงหลาน และเหลน
- อ่านหนังสือไม่ออก ไม่อยากไปเรียน อายุคนอื่น
- ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ กินอยู่แบบประหยัดเท่าที่หาได้
- อยากมีงานทำ อยู่บ้าน/ใกล้บ้านดูแลลูกได้

ปัญหา..ว่าที่คุณแม่คนใหม่ในชุมชน

ระดับครอบครัว

- รายได้ครอบครัวไม่แน่นอน ไม่มั่นคง กินอยู่แบบประหยัดเท่าที่หาได้
- ผู้หารายได้คือ ตาบุงญมี ขับมอเตอร์ไซด์ไปรับหอมและผักตามสวน
ที่ อ.หนองหงส์ มาขายตลาดลำปลายมาศ ตั้งแต่ 5 ทุ่มถึงสว่าง
ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้เงิน เงินลงทุนก็จะหมด ไม่มีเงินไปลงทุนใหม่
- ไม่อยากปลูกผักเอง เพราะเปลืองค่าน้ำ ไม่มีเงินจ่ายค่าน้ำ
- สามีเป็นลูกจ้างร้านวัสดุก่อสร้าง 07.00-17.30 น รายได้ 200 บาท/วัน

ปัญหา..ว่าที่คุณแม่คนใหม่ในชุมชน

ระดับชุมชน

- มีพิธีผูกข้อมือแต่งงาน ชุมชนรับรู้ ตั้งครรภ์พร้อมแต่ไม่ได้วางแผน
- ผากครรภ์ครั้งแรก 3 สัปดาห์ อสม.เป็นผู้ให้คำแนะนำ
- เข้าโครงการ 1,000วัน ได้รับนมสนับสนุน 90 วัน 90 กล่องที่ 27 สัปดาห์
- อปท.เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อนม
- ผูกข้อมือรับขวัญ ภายใต้งานคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- ทีม CFT ตำบล/หมู่บ้าน ยังไม่ได้แสดงบทบาท

สรุปปัญหาของหญิงตั้งครรภ์และแนวทางแก้ไข

1. ตั้งครรภ์วัยรุ่น เด็กตัวเล็ก เสี่ยงกับการคลอดก่อนกำหนด และน้ำหนักเด็กแรกคลอดน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้นมจืดช้า ภาวะโภชนาการไม่ดี

วิธีแก้ไขคือ

- 1.1 เพิ่มนมจืดวันละ 2 กล่อง เพิ่มไข่ วันละ 2-3 ฟอง
- 1.2 นำส่งไปพบสูติแพทย์ (MFM) เพื่อค้นหาความเสี่ยงและแนวทางป้องกัน

วิธีแก้ไขคือ

2. อ่านหนังสือไม่ออก วิธีแก้ไขคือ

- 2.1 ค้นหานักเรียนมัธยมในหมู่บ้าน เป็นจิตอาสามาอ่านหนังสือให้ลูกในท้องฟัง
- 2.2 ขอความช่วยเหลือจากครู ก.ศ.น. มาช่วยสอนหนังสือ

สรุปปัญหาของหญิงตั้งครรภ์และแนวทางแก้ไข

3. ครอบครัวยากจน รายได้ต่ำมีคนหารายได้เพียง 2 คน ไม่ปลูกผัก
เพราะว่า กลัวเสียค่าน้ำ

วิธีแก้ไขคือ หาวิธีเพิ่มรายได้ สร้างอาชีพ ต้องให้ทีม CFT ตำบล
และอบต.ช่วยเหลือ

4. ตายายทะเลาะกัน เรื่องไม่มีเงินเลี้ยงหลาน สร้างความกดดันให้
แม่และลูกในท้อง

วิธีแก้ไขคือ ทำความเข้าใจกับตาและยาย อาจจะต้องนิมนต์
พระสงฆ์ในหมู่บ้านมาช่วยด้วย

Coffee time 10 นาที

